

„Szlachetne zdrowie...”

klasy IV-VI
Scenariusz dla nauczyciela

Opracowanie
Kalina Haniak

Ilustracje
Agata Front

Kraków 2020

Partnerzy projektu

Koordinacja projektu

Projekt dofinansowany ze środków
Ministerstwa Edukacji Narodowej

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Poziom: średnio zaawansowany

Uczeń:

- rozwija sprawność rozumienia tekstu czytanego (także niewspółczesnego),
- rozwija sprawność mówienia i recytowania,
- potrafi mówić o zdrowiu, dyskutować na ten temat,
- potrafi wyrażać własne zdanie.

Materiały dydaktyczne:

- teksty: fraszka „Na zdrowie” Jana Kochanowskiego, fragment powieści „Dziesięć stron świata” Anny Onichimowskiej (zaadaptowany na potrzeby ćwiczenia), fragment artykułu popularnonaukowego,
- notka biograficzna na temat Jana Kochanowskiego,
- zdjęcia, grafiki i filmy związane z tematem lekcji,
- ćwiczenia zawarte w karcie pracy oraz dostępne online.

Czas trwania: 2 x 45 min. lekcji i 5-10 min. przerwy

PRZEBIEG LEKCJI

I Czynności organizacyjne i wprowadzające w temat lekcji (wideokonferencja) – ok. 15 min.

Nauczyciel łączy się z uczniami podczas wideokonferencji (zalecane jest wybranie jednej aplikacji do wideokonferencji, z którą uczniowie są zapoznani i potrafią się nią posługiwać – np. zoom.us – i korzystanie z niej na wszystkich zajęciach). Prowadzący wita uczniów, sprawdza obecność i przedstawia cele oraz plan zajęć. Następnie za pomocą wybranego kanału komunikacji (np. czat w aplikacji, mail, dysk Google, WhatsApp, Discord) przesyła kartę do samodzielnej pracy. Przed przejściem do pierwszego ćwiczenia nauczyciel upewnia się, że wszyscy otrzymali plik.

Pierwsze ćwiczenie leksykalne, wprowadzające w temat lekcji zostanie przeprowadzone wspólnie, przed rozłączeniem się z uczniami. Nauczyciel wyświetla na ekranie zdjęcie (zał. 1. – gabinet lekarza) i udostępnia je uczniom (opcja Share Screen). Za pomocą pytań nauczyciel steruje rozmową uczniów, jednocześnie kontrolując jej poprawność. W ten sposób zostanie przypomniane i utrwalone słownictwo dotyczące zdrowia, a nauczyciel zorientuje się, jakim zasobem leksykalnym dysponują uczniowie w tej kategorii. Nauczyciel może na bieżąco zapisywać wyrazy i wyrażenia obok wyświetlanego zdjęcia, aby uczniowie mieli możliwość utrwalić ich graficzną formę.

Przykładowe pytania:

1. Co to za miejsce i kto się tam znajduje?

Przykładowe odpowiedzi: szpital/gabinet lekarza/przychodnia, lekarz/doktor/specjalista, pacjent/chory/chora osoba

2. Kiedy i po co ludzie chodzą do lekarza?

Przykładowe odpowiedzi: kiedy są chorzy/źle się czują/coś im dolega/mają problem ze zdrowiem, aby się leczyć/przychodzą po pomoc/po lekarstwo

3. Jak rozumiesz wyrażenie „szlachetne zdrowie”, temat dzisiejszej lekcji? Czy uważasz, że zdrowie jest ważne?

Przykładowe odpowiedzi: Kojarzy mi się to z kamieniem szlachetnym, a więc czymś drogim/cennym. / Szlachetne, czyli wspaniałe.

Tak, zdrowie jest najważniejsze. Bez niego niczym nie można się cieszyć. / Nie, są rzeczy ważniejsze niż zdrowie.

II Samodzielna praca uczniów – ok. 30 min.

Po wykonaniu ćwiczenia uczniowie opuszczają wideokonferencję i pracują samodzielnie, wykonując różnorodne ćwiczenia z pierwszej części karty pracy. Nauczyciel może pozostać w ciągłym kontakcie z uczniami, aby pomagać im w razie potrzeby. Może nie kończyć konferencji i porozumiewać się z uczniami głosowo lub za pomocą czatu. Może również wyłączyć aplikację i wybrać inny kanał komunikacji (np. mail, WhatsApp, Discord).

Ćwiczenie poprzedzające czytanie tekstu

Na początku samodzielnej pracy uczniowie wykonują ćwiczenie leksykalne online, które pozwoli im uporządkować i wzbogacić wiedzę na temat różnych dolegliwości i środków zaradczych (ćw. 1). W razie potrzeby mogą korzystać ze słownika.

Odpowiedzi do ćw. 1.

kaszel – syrop, ból głowy – lek przeciwbólowy, gorączka / wysoka temperatura – termometr i tabletki / syrop, złamana ręka / noga – gips, uczulenie / alergia – tabletki / maść, grypa – tabletki, mdłości – gorzka herbata, rana – plaster i bandaż, ból gardła – tabletki do ssania, przeziębienie – herbata z miodem i cytryną / tabletki, duszności – świeże powietrze / inhalacja, katar – chusteczki higieniczne

Ćwiczenia wykonywane podczas i po przeczytaniu tekstu

W dalszej części lekcji uczniowie zapoznają się z biogramem Jana Kochanowskiego i czytają fraszkę „Na zdrowie” (obok tekstu znajduje się słowniczek, który pomaga zrozumieć archaiczne słownictwo), a następnie wykonują ćwiczenia do tekstu. Ćwiczenie 2. a) i b) sprawdza globalne rozumienie tekstu i polega na udzielaniu odpowiedzi otwartych na pytania do tekstu. Ćw. 3. typu prawda/fałsz ćwiczy rozumienie selektywne, a w szczegółowym ćw. 4. należy wskazać synonimy wyrazów użytych w utworze poetyckim. W podpunkcie c) ćwiczenia 4. uczeń rozwija umiejętność wyrażania własnego zdania.

Przykładowa odpowiedź do ćw. 2.

- a) *Ten tekst jest o zdrowiu. Jest ono bardzo ważne dla człowieka, ważniejsze niż wszystko inne. Człowiek docenia je dopiero wtedy, gdy zachoruje.*
- b) *Osoba mówiąca zwraca się do zdrowia.*

Odpowiedzi do ćw. 3.

2. TAK 3. NIE 4. NIE 5. TAK 6. TAK

Odpowiedzi do ćw. 4.

- b) *ułożone życie   wiedza   miłość   klejnoty i kosztowności   szczęście*
młodość   piękno   mądrość   wspaniały dom   osiągnięcia i tytuły
talenty   możliwość decydowania o innych
- c) *Przykłady: Uważam, że podkreślone wartości są ważne, ale zdrowie jest ważniejsze, ponieważ, gdy jesteśmy chorzy, nie potrafimy cieszyć się tym, co mamy. / Według mnie te wartości są ważniejsze niż zdrowie, bo dzięki nim człowiek coś znaczy w świecie. Warto je mieć choćby na chwilę.*

III Przerwa (aktywność związana z tematem lekcji): 5-10 min.

We wstępie do lekcji uczniowie zostali poinformowani o przerwie i mają teraz okazję odejść od komputera, aby chwilę odpocząć. Ta informacja jest również zawarta w karcie pracy. Nauczyciel może również przypomnieć o rozpoczęciu i zakończeniu przerwy za pomocą wybranego komunikatora.

Podczas przerwy nauczyciel proponuje aktywność, która jest związana z tematem lekcji. Prosi, aby uczniowie spędzili przerwę w sposób, który będzie korzystny dla ich zdrowia. Swoimi pomysłami uczniowie mogą dzielić się przy użyciu komunikatora.

IV Samodzielna praca uczniów: 30-35 min.

Uczniowie pracują samodzielnie, wykonując różnorodne ćwiczenia z drugiej części karty pracy. Nauczyciel może pozostawać w ciągłym kontakcie z uczniami, aby pomagać im w razie potrzeby. Zaraz po przerwie można również na chwilę połączyć się z uczniami na wideokonferencji, aby sprawdzić obecność, porozmawiać o sposobie spędzenia przerwy i odpowiedzieć na ewentualne pytania.

Ćwiczenie poprzedzające czytanie tekstu

Po przerwie uczniowie pozostają w tematyce zdrowia. Wstępem do dalszej pracy będzie krótki film prezentujący dwa sposoby dbania o zdrowie. Zadaniem uczniów jest zapisanie ich na schemacie w ćw. 5. b), a następnie dopisanie własnych pomysłów. W ten sposób wzbogacają swój zasób leksykalny w kategorii zdrowego stylu życia.

Odpowiedzi do ćw. 5.

Aby być zdrowymi, powinniśmy: uprawiać sport/dużo się ruszać/być aktywnymi fizycznie/uprawiać aktywność fizyczną (z filmu), zdrowo się odżywiać/stosować dietę (z filmu), jeść regularnie/o stałych porach, wysypiać się, unikać używek/nie mieć nałogów, przebywać na świeżym powietrzu/na zewnątrz itp.

Ćwiczenia wykonywane podczas i po przeczytaniu tekstu

Pierwsze z ćwiczeń związanych z tekstem (ćw. 6.) rozwija umiejętność globalnego rozumienia. Po szybkiej lekturze dwóch fragmentów uczeń powinien dopasować do nich tytuły.

Odpowiedzi do ćw. 6.

I Nocne podjadanie II Skutki nadwagi

Ćw. 7. (typ prawda/fałsz) sprawdza selektywne rozumienie tekstu poprzez dopasowywanie informacji do jednego z dwóch tekstów. Ćw. 8. ma atrakcyjną formę online i rozwija umiejętność rozumienia szczegółowego. Zadaniem uczniów jest dopasowanie nazw chorób z tekstu II do obrazków pojawiających się na ekranie komputera.

Odpowiedzi do ćw. 7.

2. I 3. I 4. II 5. II 6. I 7. II 8. I

Odpowiedzi do ćw. 8.

Ćw. 9. służy rozwijaniu umiejętności dyskusowania. Uczeń zastanawia się nad przyczynami, dla których ludzie niezdrowo się odżywiają i w konsekwencji szkodzą własnemu zdrowiu. Inspirację do udzielenia odpowiedzi stanowi tekst opowiadania z ćw. 6. oraz grafika umieszczona pod ćw. 9. W zależności od tego, ile czasu zajęło uczniowi rozwiązywanie dotychczasowych ćwiczeń, będzie on miał więcej lub mniej czasu na przygotowanie się do rozmowy.

V Podsumowanie zajęć i praca domowa (wideokonferencja) – ok. 15 min.

Nauczyciel ponownie łączy się z uczniami podczas wideokonferencji i pyta o efekty pracy oraz poziom trudności i atrakcyjność zadań. W ten sposób dokonana zostaje ewaluacja zajęć, a nauczyciel dowiaduje się, ile osób jest przygotowanych do dyskusji. Warto zapytać, czy coś szczególnie uczniów zainteresowało lub sprawiło im szczególną trudność i uwzględnić to podczas kolejnych lekcji.

Teraz następuje dyskusja, podczas której uczniowie będą się dzielić swoimi spostrzeżeniami na temat przyczyn niezdrowego odżywiania. Nauczyciel moderuje dyskusję, zachęcając jak największą ilość uczniów do zabrania głosu i kontrolując poprawność wypowiedzi. Warto przy tej okazji zanotować niektóre określenia na ekranie współdzielonym z uczniami,

aby słownictwo lepiej się utrwaliło.

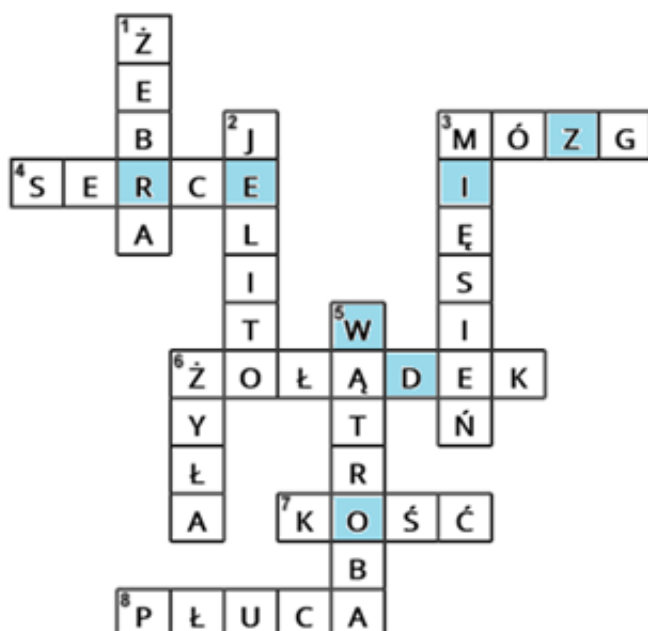
Nauczyciel zadaje i tłumaczy pracę domową, która będzie polegała na wykonaniu recytacji fraszki Jana Kochanowskiego pt. „Na zdrowie”. Uczniowie nie muszą uczyć się tekstu na pamięć. Ważne jest jednak, aby potrafili go odczytać w taki sposób, aby wybrzmiało znaczenie tekstu (nauczyciel ocenia tempo, intonację i poprawność). Po wyznaczeniu terminu nadsyłania nagrań uczniów prowadzący zajęcia prosi o jak najszybsze przesłanie odpowiedzi do zadań z lekcji w formie zdjęcia lub dokumentu tekstowego, najlepiej do końca dnia (preferowany jest jeden, stały sposób komunikacji i przesyłania plików). Po sprawdzeniu i skomentowaniu zadań nauczyciel powinien odesłać je uczniom przed kolejnymi zajęciami.

Powyższy scenariusz lekcji może być wstępem lub jednym z ogniw cyklu zajęć poświęconych zdrowiu i sportom.

Wśród materiałów do zajęć znajduje się ćwiczenie dodatkowe. Może być ono wykorzystane w dowolny sposób:

- podczas tej lekcji jako materiał dla szybciej pracujących uczniów,
- jako dodatkowa praca domowa dla chętnych lub tych, którym nowy materiał sprawił duże trudności,
- jako materiał powtórzeniowy na początku kolejnych zajęć.

Odpowiedzi do ćwiczenia dodatkowego

Hasło: ZDROWIE

